

vonatról, hanem a legjobb hangulatban utaztak egész Bukarestig.

Az egész országban nincs 4000 kommunista

Elnök: Tud Ön arról, hogy a vádlottak tóratekerceket és pergameneket vettek magukhoz?

Tanu: Én is hoztam magammal, tekintve, hogy nem volt gazdájuk, mindenki vehetett belőle.

D. Cronț védő: Tudja-e a tanu, hogy a gyárakban munkások voltak megszervezve, hogy megtámadjanak bennünket.

Tanu: Tudom, hogy négyezer kommunista volt felkészülve a gyárakban.

Maier Hotiniuanu: Engedjék meg, hogy közbeszóljak, mivel ebben speciálisan vagyok. Kijelenthetem, hogy az egész országban nincs összesen négyezer kommunista.

Ezután Teodorescu: Mireát hallgatják ki, aki ugyancsak együtt utazott Lazarescu és Livovszky vádlottakkal.

Elnök: Hogy kerültek ezek az ereklyék az Önök kicsijába.

„Féltem a bacillusoktól”

Tanu: Azon vettük magunkat észre, hogy egy pergamentekercs van a kupékban. Elosztottuk egymás között, mintha levelezőlapok volnának, mindnyájan aláírtuk, majd emlékül adtuk oda egymásnak.

Elnök: Miért nem őrizte meg az „emléket”?

Tanu: Mert láttam, hogy idegen betűk voltak megírva és féltem a bacillusoktól.

A hadbírósg ezután Jorgulescu Eugenia diákletányt hallgatta ki. A tanu állandóan Nazarescu és Livovszky társaságában volt, úgy az utazás, mint a nagyváradi kongresszus folyamán. A tanu elmondotta, hogy a vádlottakkal együtt volt mozián, majd a Pallasban rendezett bálon, automobilon, sétakocsikáztak, kedden pedig a rombolások alatt mindnyájan Kolozsváron tartózkodtak. Amikor pedig éjszaka visszafordultak, a város már fel volt dülva.

Az árnyéket adó

Az ülést ezután tíz percre felfüggesztük. Több jelentéktelen tanuvallomás után T. N. Valeriu tanu hallgatják ki. Láttá Dumitrescu vádlottat, amikor a vasuton könyörgött valakihez (akit nem ismert), hogy egy tóratekerceset emlékül adjon át neki. Láttá, amikor Lazarescu vádlott egy imaköpenyt helyezett a vasuti kupé ablakára, de csak azért, mert a nap sértette a szemét és ezért nem tudott aludni.

T. N. Valeriu tanu: Nagyváradon láttam egy zsidó, aki egy épület harmadik emeletéről üvegszilánkokat dobott egy diákcsoportra. A Regina Maria-uccában több egyént láttam, akik kövekkel bezúrták egy kávéház üvegtábláit. Nem hiszem, hogy a rombolók diákok lettek volna, mivel az ucca aszfaltot volt s így a köveket messziről hozhatták magukkal az illetők. Az Egyesülés-téren pergamenek voltak elhányva s több diák felszedett köztük belőlük. Csak később, az újságokból értesültem, hogy ezek a pergamenek a zsinagógákból erednek.

„A zsidók vezették a zsidók ellen a diákokat”

Kedden, a rombolások napján több románul rosszul beszélő embert láttam diákokkal tárgyalni. Később a diákoktól arról értesültem, hogy ezek az egyének zsidók és magyarok voltak és felvilágosították őket afelől, hogy hol laknak zsidók. Én a diákoknak a figyelmét felhívtam Lorin Popescu elnök intézkedéseire s kértem, hogy ezeket kellőképpen respektálják. Ezután Stoicescu vádlott tanu hallgatja ki a bíróság. Több jelentéktelen tanuvallomás elhangzása után Athanasiu tanu tette meg tanuvallomását.

Ablakokat Bukarestben is lehetett volna törni.

Tanu: Nem ismerem Stoicescu antisemitizmusát, azért mentünk Nagyvá-

Orleanu védő is csak konstatal

Elnök: Mivel magyarázza Ön a rombolásokat?

Tanu: A diákokat provokálták.

Orleanu védő: Nagyon jó.

Elnök: Ne approbáljon ügyvéd ur.

Orleanu: Nem approbálok, csak konstatalok.

Az ügyész: Ha a tanu csak az volt a célja, hogy sétáljon és táncoljon és egyáltalán nem a kongresszuson részt venni, miért utazott Nagyváradra, miért nem maradt Bukarestben?

Tanu: Tiszába akartam jönni a diákság problémáival.

Eugenia Roman diákletány a következő tanu: Livovszky és Lazarescu társaságában csak kétszer volt a kongresszuson, de nem tudta, hogy tulajdonképpen miről is van szó, mivel a nagy zaj miatt nem hallotta a szónok hangját.

Egy kis incidens

A tanu kihallgatása után D. Vasiliu kolozsvári ügyvéd emlékedik szólásra. Több információt ad a perre vonatkozólag s kijelenti, hogy a hadbírósg elnökének minden igyekezete meddőnek bizonyult, mivel az igazság tisztázása teljesen lehetetlen. Sem a vádlottak vallomása, sem az eddig beszerzett adatok nem tisztázták semmit. Ilyenformán a tárgyalás levezetése a lehető legnehezebb.

Felolvassa a vádiratot és kijelenti, hogy abból egyetlen egy adat sem tisztázza a vádlottak bűnösségét. Kéri az elnököt, hogy a jövőben a vádlottakat kizárólag a vádirattal kapcsolatban kérdezze ki.

Hotiniuanu: ügyész megelégedését nyilvánítja ki a tanu eddigi kihallgatását illetően. Majd kijelentette, hogy az eddigi vallomásokból egy általános képet tudott nyújtani a Nagyváradon lejátszott eseményekről. Hozzájárul Vasiliu javaslatához, hogy a vádlottakat csak a vádirat szerint hallgassák ki.

Elnök: Köszönöm. Ugy fogom feltenni a kérdéseket, ahogy én azt jónak látom.

zsido imaköpeny

radra, hogy ott romanizáljunk. Ablakokat Bukarestben is törhettünk volna.

A tanu kijelentette, hogy látta, amint egy manzárd lakás ablakán keresztül valaki forróvizet és vasdarabokat hajított a diákokra. Véleménye szerint a diákokat provokálták.

Luca Bugeanu tanu vallomásában kijelenti, hogy Praiescu vádlott ártatlan. Idegen elemek is elkeveredtek a diákok között és csak azok követhették el a rombolásokat. Láttá, mint a vasuton valaki egy rabbi-sapkát tett Praiescu fejére, azzal a megjegyzéssel, hogy a vonat prefektusává avatja.

Izurescu Pantelomin tanu ugyancsak Praiescu javára tesz vallomást. Véleménye szerint Nagyváradon a diákokat megtámadták. Láttá, amint Schwarz Sámuel (?) nevű egyén botjával Constantinescu diák fejére sújtott.

A lakossá rombolta a védők szerint

Ezután a védő beszédek elmondására került a sor. A védők ezuttal kitettek magukért. A diákok helyett Nagyvárad lakosságát akarták a vádlottak padjára vitetni, mert szerintük maguk a zsidók rombolták össze a zsinagógákat. Tudósítónk jelentése szerint a diáker mai tárgyalásán Frontz és Orleanu védők beszéltek, hangsúlyozva a diákok ártatlanságát. Tettenéző nem forog fenn és a letartóztatottaknak imputált cselekményeket nem ökövettek el. Erre semmiféle bizonyíték nincs. A rombolásokat nem a diákok, hanem a helyi lakosság, agent provokátorok és kommunisták követték el. A tüntetés a Rothermere akció ellen az ország egységének hangsúlyozására történt.

A „Viitorul” is a zsidók és magyarok ellen izgat

Míg a diáker tárgyalása a fentismerttetett atmoszférában folyik, addig a „Vi-

torul” is megteszi a magáét. A kormány hivatalos lapja e címmel: „Románia rágalmazása” címmel cikket közöl, mely szerint a nagyváradi, kolozsvári és bánffyuhnyadi sovinszta magyar és magyarosított zsidó elemek igyekeznek az elmúlt napokban e városokban lejátszott sajnálatos incidenseket államellenes spekuláció céljaira kihasználni és a lap szerint bizonyíték van arra is, hogy a magyar párt sem áll távol ettől a propagandától.

A milánói nemzetközi utügyi kongresszus elhatározta, hogy Európát hatalmas betonutakkal fogja behálózni

Lakatos István kolozsvári mérnök érdekes beszámolója külföldi tanulmányújáról

(Cluj-Kolozsvár, december 23. Az Uj Kelet tudósítójától). Munkatárhunk ma igen érdekes beszélgetést folytatott Lakatos István városi mérnökkel, aki az elmúlt őszön a városi tanács megbízásából hosszabb tanulmányutat végzett külföldön az utügyek tanulmányozása céljából. Lakatos mérnök érdekes észrevételekkel és tapasztalatokkal meggazdagodva tért vissza külföldi utjáról s különösen németországi tapasztalatairól mondott el olyan figyelemreméltó dolgokat, amelyek már csak azért is a közvélemény elé kívánkoznak, mivel ha a romániai utállapotokra gondolunk, meg kell állapítsuk, hogy még nagyon mögötte vagyunk a közép-európai utviszonyoknak.

Lakatos mérnök elsősorban a modern utépítésről mondta el a tapasztalatait. Az autóforgalom nagyfokú előretörése valóságos forradalmat idézett elő a modern utépítésben. Különösen nálunk, hol az utak egyszerűen homokból és kövekből készülnek s ott ahol intenzívebb az autóforgalom, rövid idő alatt teljesen megrongálódnak. Ugyanis az autógummi a forgás következtében kiszívja a csupán vízzel lekött homokot és parondot és a burkolat teljesen szétmállik.

Aszfalt- és bitumenutak a makadám utak helyett

Ezek a makadám utak különösen ott, ahol nagyobb ipari centrumok vannak, mint például Németországban, nem használhatók a forgalom lebonyolítására. Németországban különböző anyagokkal próbálták meg, hogy az eddig vízzel lekött anyagokat más anyagokkal helyettesítsék. Ilyen anyagok az aszfalt, a cement, a kátrány és az ugynevezett porszerű aszfaltanyag, a komprimé.

Nálunk a régi utakat nem lehet megsemmisíteni, mivel ez túlköltséges volna. Ezért csak átalakítják, vagyis a kockák közötti hézagokat kátránnyal és aszfaltos anyagokkal helyettesítik s így a víz nem szívódik be olyan könnyen az uttestbe. Németországban a makadám-utakat egyszerűen leöntik bitumennel és kátránymasszákkal és így végzik el az ugynevezett felületkezelést. Ezt a módszert csak a kisforgalmi utaknál lehet alkalmazni, mivel a massa, amellyel az utburkolatot leöntötték, gyorsan elkopik. Ezért évenként az utak is kétszer kezelendők. Az utburkolatok masszakkal való bevonása városokban különösen higiénikus szempontból, vagyis mivel az utat portalaná teszik, nagyon előnyös.

Nálunk a masszakkal leöntött makadám-utak a legrentabilisabbak, mivel a kis forgalom nem kívánja meg még csak a városokban a kőköcsburkolatot.

Németországban pontosan megállapítják, hogy az utakon milyen forgalom bonyolódik le, hogy ilyenformán megállapíthassák, milyen erősségű burkolatra van szükség.

Romániában csak a Bukarestből kiinduló sugárszerű utak és különösen a Ploesti-Bukarest közötti utvonallal teljes átfektetése volna célszerű; a többi utakat rendszeres kezeléssel is jókarban lehet tartani.

Az amerikai utakon 96 százalékos az autóforgalom

Különösen szakkörökben nagy érdeklődésre tart számot az ugynevezett aszfalt-komprimé, amelyet az utóbbi időben minálunk is használnak. Néhány héttel ezelőtt fejeződött be Kolozsváron a Malom-ucca aszfaltozása, ahol az uttestet aszfaltkompriméval burkolták be. Ennek az anyagnak az a tulajdonsága, hogy a használat folyamán állandóan komprimálódik, vagyis amilyen arányban kopik, olyan arányban sűrűsödik és erősödik a legfelsőbb réteg, egészen addig, amíg a legutolsó réteg is elkopik.

Azokban az államokban, ahol a nagy forgalom miatt az utügyek az állam legelső problémái közé tartoznak, ebben az irányban érdekes újítások történtek. Németországban s a többi nyugateurópai államokban az ország-

A lerombolt zsinagógák és tüzetek fényképeit összegyűjtötték és a magyar kormány rendelkezésére bocsátották. Magyarországon és bizonyos erdélyi körökben is gyűjtőveket köröznek és az így összegyűjtött pénzzel filmek vetítik a diákvargásokat. A „Viitorul” hozzáteszi, hogy a magyar kormány beavatkozása szemmel látható és mégis a budapesti kormány azt állítja, hogy jó szomszédi viszonyt akar Romániával fenntartani.

Az autók betonból

Amerikában a nagy autóforgalomra való tekintettel, azok az utak, amelyeken csak autóforgalom bonyolódik le, betonból készülnek és 15—30 méter szélesek. Az autók ezeken az utakon 150 kilométeres sebességgel haladhatnak és meg lett állapítva, hogy a levegő ellentállása nagyobb, mint a kerekek surlódása.

A múlt évben különben Milánóban nemzetközi utügyi kongresszus volt, ahol Puricelli olasz mérnök egyik tervét terjesztette elő az olasz kormány megbízottjának. A terv, melynek egyik részét az olasz kormány már végre is hajtott, vagyis a Milánótól kiinduló és a Lago Maggiore felé vezető 70 kilométeres autópálya egész Európának autópályákkal való behálózását javasolja. A kongresszus egyhangúan magáévá tette a javaslatot és az autópályák építése már meg is kezdődött. Eddig elkészült a Hamburg—Köln közötti 113 kilométeres nyílegyenes utvonallal Dresden, Lipcse, Stuttgarton, Svájcban keresztül Milánóig, majd Velencéig fog vezetni. Egy másik autópálya München és Páris között fog kiépülni. Az amerikai autópályák kivételével a legjelentős még a Liverpool és London közötti 83 kilométer hosszú autópálya.

Három utszakaszik Romániára

A kongresszus határozata szerint Romániára az autópályákból három utszakaszik eszik. Az egyik Bukarest-Ploesti, Craiova és Orsova közötti Belgrádig, a második Bukarestből Ploesti, Brassó, Szébenen, Gyulafehérváron, Tordán, Kolozsváron, Désen, Szatmáron, Halim keresztül Budapestig, a harmadik Bukarestből kiindulva Focsani, Tomosani, Csernovitzon keresztül Varsóig fog vezetni.

Lakatos mérnök érdekes dolgokat mondott el arról, hogyan készítenek a németek szeméttel utakat. Dresdenben például a szeméttel gyűjtőkocsikban kiviszik a szemétteltelepre, ahol hatalmas kazánokban szugorodásig aszaltják. A szeméttel egy salakszerű anyag lesz, amelyet porrá őrölnek, majd összekeverik bitumennel, cement- és mészsavakkal. Ezután az összekevert anyagot olvadásig égetik, majd formákba öntik és lassan lehűtik. Az így nyert ugynevezett bazalt-kockák az utépítés terén eddig a legszilárdabb anyagot szolgáltatják.

Attól eltekintve, hogy szilárd s úgy néz ki, mint a gránit, nagyon ruganyos, tartós és a járművek nem csuszának el, ezenkívül a szeméttel felhasználása által egy csapásra megoldódik az ugynevezett szeméttel-probléma, mely eddig oly sok gondot okozott. Attól eltekintve, hogy az újítás gazdasági szempontokból előnyös, higiénikus értéke felbecsülhetetlen.

(h. e.)

Egy méter Opálbatsizt minden színben
Lei 33
Szabó Jenő
divatkülönlegességek nagyáruházában
CLUJ

Világmarkás zongorák
engros árban részlete is, - 5 évi jótállással
Sternberg -- Oradea
Regele Ferdinand 14.

Nagy Imre

Robosztus egy net után újra Imre, hogy ké kisebbségi újságban nem a gra függenek a falak Imréé, aki sz és benső konvumint a tusztollat

Nagy Imre ne közül való, sőt libegő megnyilvánulással a veretű aláhange számára tartogatám, aki elég e hom e természé megértse: sok s tukan.

Ez a szó: n bizonyos iskolás pedig tul van irányzatokon; n technikai és for ki, mig képei be és erőteljes egyé megelevenedni.

Képei koloritú rozsdavörös és a nek nemes har erősitik meg ber egész élet- és vi benne a differen a matéria, a veg sainak szeretete.

Nem kompilá zonyos, szünte ó át a természet n rezenését; ezér sen tájképein a a sűrű, nehéz, ó

Egy pár figur turalista nagyvo színei, a hus ma nitása kissé S eszünkbe, aki sz dottan figurális nak hódol. Van képe ennek a me mely az erdélyi mésének legjobb paraszt-figurát k az őregaszony ként hallgatja a közvetlenség. R ömlik el ezen a szünte Juhász G ki. Fekvő női színezése erős k a kontraszt sem érdeklődésre se kissé tulságba v ralista robusztus

Annál megrag niségének ereje a 10-es számu ne ségével, hangula gával és mesese a szemlélet. V pába öltözött v amott hegytető pájában, üde pá szünte csillog a nyel a levegő egész olyan ó mintha Eldorá frissesség és élet művészet.

Ez a nagy e zott fénylése világnak: Nagy lemezje, mely n végigvonul. Mi

árlesz határoztuk el mag sáit foglalkoztat hassuk, ha tehát Bösendorfer, genossenschaft és Hoffmann pianinó

akar vásáro Marosvásári

Széke buto hatalmas raktárai vező

Café Electric

(Egy nagyváros életéből)
Főszerepekben: Igó Sym, Dolly Davis és Nina Vanna. — Vetítésre kerül december 25-től kezdve folytatólag a Monopol Dorian-film

1000 lejes készpénzért vásárló vevőimnek egy ruhára való kelmet adok karácsonyi ajándékba!

Szabó Jenő

divatkülönlegességek nagyáruháza

Nagy Imre képzőművészete

Robusztus egyéniséggel, hosszabb szünet után újra eljött Kolozsvárra Nagy Imre, hogy képzőművészeti rendezzen a kisebbségi újságíróklubban. Ezuttal azonban nem a grafikus Nagy Imre művei fűggenek a falakon, hanem a piktor Nagy Imréé, aki az ecsetet ép oly erőteljesen és benső konvulzióktól hajtottan kezeli, mint a tusstollat.

Nagy Imre nem az álmodozó művészek közül való, sőt: a valóságot, az életet líhegő megnyilvánulásokat szélsőséges naturalizmussal vázolja föl. Ez a súlyos veretű aláhangsúlyozás nem mindenki számára tartogat kellemes benyomásokat; ám, aki elég erőt érez magában ahhoz, hogy e természetnél is erősebb képeket megértse: sok sok örömet fog érezni látukon.

Ez a szó: naturalizmus, kétségtelenül bizonyos iskolásságot jelez. Nagy Imre pedig túl van az iskolai előírásokon és irányzatokon; nála a naturalizmus inkább technikai és formanyelvi készségeket fejez ki, míg képei belső kompozíciójában heves és erőteljes egyéniségének vonásait látjuk meglevenedni.

Képei kloritjának egyöntetűsége, zöld, rozsdavörös és almatagon viharos színeinek nemes harmóniája azt a gondolatot erősítik meg bennünk, hogy Nagy Imre egész élet- és világlátása egyöntetű, kevés benne a differenciáltság eleme, annál több a matéria, a vegetatív élet megnyilvánulásainak szeretete.

Nem kompilátor Nagy Imre — az bizonyos, szinte ösemeri vehemenciával éli át a természet minden változását, minden rezzenését; ezért érezzük képein, különösen tájképein a pantheizmus levegőjét, ezt a sűrű, nehéz, ózondus levegőt.

Egy pár figurális képén szintén a naturalista nagyvonalúság dominál. Barna színei, a hus matériájának önkényes elbarntása kissé Szolnay Sándort juttatja eszünkbe, aki szintén — és pedig kimonodottan figurális képein — ennek a tónusnak hódol. Van azonban egy figurális képe ennek a markáns székyei művészetnek, mely az erdélyi piktura utóbbi évei termésének legjobbjából való: két magyar paraszt-figurát látunk, a férfi újságot olvas, az öregasszony mellette kinyilatkoztatás-ként hallgatja az olvasót. Naiv báj, meleg közvetlenség. Rippl-Rónai-szerű hangulat ömlik el ezen a képen, hangulat, amely szinte Juhász Gyula lírai reflexióit hívja ki. Fekvő női aktjának a pamlag élénk színezése erős kontrasztot ad, azonban ez a kontraszt sem tudja a szemét élelnebb érdeklődésre serkenteni, mert a művész kissé túlságba viszi ezen a képén a naturalista robusztumot.

Annál megragadóbban érvényesül egyéniségének ereje tájképein, melyek közül a 10-es számú nemcsak meglátásának mélységével, hanem kompozíciójának eredetiségével, hangulatának böcklini komorságával és meszeszerűségével is megragadja a szemlélőt. Egy másik képén zöld pompába öltözött völgy fogja meglátásunkat, amott hegytető virul a nyár boldog pompájában, úde pázsit virít rajta, melyen születe csillog a harmat, fenyőfa kéklik, mely a levegő aromáját izesíti, — az egész olyan összenyomást tesz ránk, mintha Eldorádó egy darabja volna; frissesség és élet árad belőle: komprimált művészet.

Ez a nagy léletszerűség, ez a felfokozott fénylése és tisztasága a környező világnak: Nagy Imre művészetének jellemzője, mely nagyjában minden képén végigvonul. Minden esetben észreérjük,

Butor-

Árleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkásságát foglalkoztatásunk, az tehát olcsó és jó butort Bösendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Reti

butorgyár rt.

hatalmas raktárát. Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek.

SANTOL AZ ÚJ KÉSZÍTMÉNY

növénykivonatokból és MENTHOL-ból, mindennemű hűlésből eredő betegség, ugymint:

spanyol nátha, fej-, kar-, láb-, idegfájdalom, szurás, köszvény stb. ellen biztos hatása.

Minden gyógyszerárban és droguerában kapható

SANTOL

BEDORZSOLO

hogy egyénisége híján van minden tudatos manírnak, ellenben tellítve van ösztönzerűséggel és szinte démonikus erővel összetartott féktelenség-ekkel. A kritikusok általában túl pazarlónak bírálnak azzal a meghatározással, hogy egyes művészek alkotásait az öserő jellemzi. Nagy Imrével kapcsolatban ez a meghatározás szinte tragikusan igaz és reális; ez a művész végzettszerűen adja azt, amit ad. Nem elmélyülő, hanem reveláló piktor, a színek idegeiben és gondolatvilágában vibrálnak, alkotásainak fókuszában nem

sz eleve eltökéltség szándéka áll, hanem az önkénytelenség, mely minden igaz és nagy alkotás teremtő szelleme.

Nagy Imrekétségtelenül közelebb áll az ösztönülethez, mint az intellektuális elvontságokhoz. Nem keresi a témákat, hiszen minden, amit szemé észrevesz: téma számára. Ezt az önkénytelenséget persze a piktorális poémákat kereső közönség nem élvezi azzal a közvetlenséggel, mint illene, de ez a közönség és nem Nagy Imre hibája.

Nagy István, Barabás Márton, Demjén,

Szolnay, Ziffer, Mikola az erdélyi piktura legjellegzetesebb és leegyéniabb utakon járó reprezentánsai mellé Nagy Imre piktorja (olajban eddig keveset festett) méltó versenytársként helyezkedik el — arra irányuló és nagyon jogos pretenzióval, hogy a konzervatív izlésű közönség is mély szeretetbe és megbecsülésbe fogadja.

Nagy Imre képzőművészete január másodikáig marad nyitva és egész nap díjtalanul megtekinthető.

Salamon László

„A nemzeti parasztpárt megteszi a szükséges intézkedéseket a kormány eltávolítására“

Január 25-én újabb egy hónapra einapolják a parlamentet?

Bucuresti-Bukarest, december 23. Az Uj Kelet tudósítójától. A nemzeti parasztpárt végrehajtóbizottsága parlamenti csoportja ma ülést tartott Maniu lakásán. Az ülés után a következő kommuniké adták ki: A vezérő-bizottság foglalkozva a politikai helyzettel, abban a meggyőződésben, hogy a jelenlegi kormány kísérlete a maga provizórikus jellegének megváltoztatására veszélyezteti az ország érdekeit, elhatározta, hogy megteszi a szükséges intézkedéseket a kormány eltávolítására

szükséges akció végett. E célból a nemzeti parasztpárt megbízottjai értelmekébe lépnek a Jorga-párttal.

Bucuresti-Bukarest, dec. 23. A „Cuvantul“ szerint a parlamentet január 25-én újabb hónapra elfogják napolni. Ezt az időt a kormány 2 nagy külföldi kölcsön megvalósítására fogja felhasználni. Az egyik stabilizációra lesz szánva, a másik ujjaépítési célokat fog szolgálni.

Ezt a hírt teljes fentartással közöljük.

Általános amnesztiában százhusz, egyéni amnesztiában negyven egyén részesül Magyarországon

Budapest, december 23. Horthy kormányzó ma délelőtt hozta meg döntését a szokásos karácsonyi amnesztia ügyében. Általános amnesztiában mintegy százhusz egyén, egyéni amnesztiában pedig körülbelül negyven egyén fog részesülni. Az amnesztiában részesültek névsorát a holnapi nap folyamán fogják közzétenni. Általános amnesztiában általában azok fognak részesülni, akik 1918 előtt követtek el politikai bűntetteket, egyéni amnesztiában pedig azok, akik 1918 után itéltek el. Amnesztiában kizárólag csak a politikai bűnözés miatt elítéltek részesülhetnek.

Nyugati hóhullám enyhíti a rettenetes időt

Erdélyben 15 fokkal emelkedett a hőmérséklet. A Duna, a Szajna és az Atlanti-óceán partmelléke befagyott

(Cluj Kolozsvár, december 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokig tartó demesztő hideg, amely világszerte sokszáz ember életét vette el, a mai napon enyhülöben van. Budapesti jelentés szerint nyugatról jövő melegáramlat szántja végig Európát és emelkedésre kényszeríti a termométerek —20 alatt megállott higanyát. Voralbergben már egy fokra emelkedett a hőmérséklet, Innsbruckban a hideg —2 fokra enyhült. A kevésbé rideg időjárás dacára azonban még mindig balesetekről érkeznek jelentések. Budapestben tegnap 26 esetben szálltak ki a mentők, hogy a fagyástünetekben megbetegedett egyéneket első segélyben részesítsék. Európa többi részeiben, különösen a Balkánon és Középeurópában a hideg egyelőre változatlanul tart, bár csak napok kérdése, hogy a megindult hóhullám ide is elérkezzen.

Mit volt az időváltozás oka?

A meteorológiai intézetek az idő hirtelen lehűlését azzal magyarázzák, hogy a légnyomás észak felől süllyedt és a maximum zárt

anticiklon alájátnak Európa belseje felé tartott. A délkeleti depresszió igen éles körvonalakban mutatkozott és a Balkánon és Magyarországon is erős havazást okozott. A maximumból kiáradó hideg levegő egész Európára kiterjedt és eljutott az egészen délen fekvő államokba is. Innen magyarázható az a jelenség, hogy Olaszország déli részein, ahol évekig nem láttak havat, a kegyetlen tél erős fagyot és hóviharokat okozott.

A Dunát és a Szajnákat jégkéreg borítja

A tengerpartokon, tavakon és folyamon a vízi közlekedés még ma sem indulhatott meg. Hamburg környékén a tenger teljesen befagyott és a különböző hajóstársaságok a hajócsatlakozást további intézkedésig beszüntették.

A Hamburgot környező szigetek teljesen el vannak zárva a forgalomtól.

A Duna Magyarországon végigkigyózó vize teljesen befagyott, ami a hajózási társaságokat olyan hirtelen érte, hogy a Duna magyar-

országi szakaszán 24 gőzös és kétszáznál több uszályhajó megrekedt a jégben. A munkálatok a hajók védettebb helyre való kivontatására nagy erőfeszítéssel folynak. Hasonló zavarokrol adnak hírt Párisból,

ahol a Szajna hajózható része teljesen befagyott

Itt is több hajó rekedt a jégben, a forgalom természetesen szünetel. Legutóbbi jelentések szerint a plus 8 fokra ugrott hőmérséklet megolvasztotta a jéget és a Szajna fenyegető zajlással megindult. Stockholmból jelentik, hogy az

Anglia felé induló hajók kikötőjéül szolgáló fjord befagyott

és a hajóforgalom a kontinens északi része és Anglia között szünetel.

Erdélyben 15 fokkal emelkedett a higany

Erdélyben a hőmérséklet enyhül, azonban a hibás telefonhálózat még nem állítható helyre. A Bukarestből induló vonatok még ma is 5—6 óras késéssel futnak be Kolozsvárra, ami a regéltbeli kegyetlen időjárásról tanuskodik. Kolozsváron és a vidéken eddig összesen 12 megfagyási eset történt, amelyek közül nyolc haláloskimenetelű volt. Ma reggel Kolozsváron —13 Celsius fokot mértek, amely a késő délutáni órákig már —6 fokra enyhült.

A Dunán nagyon súlyos a helyzet.

Bukarestből érkező esti jelentés szerint a zajló Dunán a helyzet rendkívül súlyos. Számos hajót meglepett a jég, ezeket most robbantásokkal igyekeznek kiszabadítani. A mentési munkálatok a hevesiramu jégtörölőások miatt nagy nehézségekbe ütköznek.

FOCUS
tűzifavállalat
előnyösen ismert tűzifaberzserzési forrás, Cluj
Str. Gheorghe Enescu 3.
Tel. 4-88 (volt Gyufagyár-u.) Tel. 4-88

Gyönyörű Altwien márkás percellanok, keleti és belföldi perzsaszőnyegek, zongorák, vitrinek karácsonyig minden elfogadható árrban kerülnek eladásra.
Rosenberg
régiségkereskedőnél
CLUJ, Calea Victoriei No. 5

Hirdessen az Uj Keletben

Meghalt Hoitsy Pál

Egy kihaló típus érdekes, nemes példánya, a tegnapi Magyarország szabad- elvűen gondolkodó és emberiesen cselekvő egyede dőlt ki Hoitsy Pálban, aki pénteken reggel halt meg Budapesten. Hetvenkét éves volt, de az utolsó napokig dolgozott. Életeleme volt a munka és amikor a háború utolsó éveiben Magyarország szellemi munkáit, főleg az írók és újság- írók szervezkedésével akarták megteremteni egzisztenciájuk bázisát, a rezervált, nobiles öreg ur, a függetlenségi párt egykori al- elnöke, tudományos testületek nagyra- becsült tagja, odajött az egyszerű dolgo- zók közé és erőlyes és hangos követelője lett az újságírók létvivője emelésének.

Pályája elején tudósok indult. Csilla- gász volt és ehhez a tudományhoz hűs- gesen ragaszkodott karrierje későbbi folya- mán is. A „Vasárnapi Újság”-ot hosszú évtizedeken át szerkesztette páratlan iz- léssel és azzal az igyekezettel, hogy a tu- dományokat népszerűsítse. Sok tudomá- nyos és népszerű munkája hirdeti az el- hunyt tudós és publicista kultúrunkját. Mint országgyűlési képviselő háromszor egymásután képviselte a gyomai kerületet függetlenségi programmal. Hetvenhárom évet élt. Hétfőn temetik.

Gerhardi Hauptmann élete

Gerhardi Hauptmann hetvenedik születés- napja alkalmából az egész világ szellemileg érdekeltjei ünnepelték. Ennek az ünnepségnek méltó betetőzése az az életrajz, amelyet Haas v. Helsen író most tett közzé. Az életrajz sok érdekes adatából vesszük a következőket:

„A sziléziai Salzbunuban élte a költő gyermekéveit. Már ekkor ébredt föl benne szociális lelkiismerete, amely azonban mély vallási érzéssel párosult. A költő sehol, semmi- féle közösségben nem találta meg a helyét. Legkevesebb az iskolában. Tacitói nem bíznak benne és a fiú egyik iskolából a másikba vándorol. A zárkózott természetű gyermek nagy érzéket árukt el a formák iránt. Azon- ban a művészi formák érdekelték, a rendszer semmiféle formáját nem szerette. Egymásután lett gazdasági gyakornok, szobrász és tiszt- viselő. A tudományos foglalkozásra semmiféle hajlamosságát nem érezte. Költő volt, de még nem érlelődött ki benne tudatosan ez a hi- vatal. Csak idősebb fivére, Károly, érezte, hogy ebből az emberből minden körülmények között ki fog érlelődni a német poéta. Nagyon szerette az álmodozást, ha egyedül volt, gyak- ran maga játszotta el elképzelt alakjai szerepét.

Rokokozhoz került Lohngiba, ahol szerették volna a mezőgazdasági ismeretekbe beavatni, ő azonban a mezőn eltöltött idejét témák ki- gondolásával töltötte el. Ha nem is érintke- zett az emberekkel, mégis alaposan megfi- gyelte őket és költészetének alakjai majdnem kivétel nélkül ezekből kerültek ki. Itt ismerte meg Hannelét, a osavargó Emanuel Quintet, Cramptont és Michael Krámart.

Gyakran esik konok betegsége. A tüdije nagyon aggodalmasan funkcionál. Közben Salzbunuban a szűlői vagyon egyre süllyed. Hauptmann már férfikorban van és még min- dig nincs megvalósított egzisztenciája. Itt ott elkészít egy-egy szobrot, Rómába megy, ahol szerény kis műtermet bérel, nem azért, hogy keressen, hanem hogy művészi problémáit megoldani próbálja. De a szobrászat sem elé- gíti ki, valami megmagyarázhatatlan vágy ül meg idegét és szerelmes lesz. Megismeri az egyik Thimeman leányt, akit feleségül vesz, félrevonul vele egy kis német faluba, Agno- tendorfba, ahol boldogan élnek egy ideig.

Ez volt a költő életének legszebb korszaka, de egyuttal lelki harcainak napjai is itt zaj- lottak le. A költő egy másik leányt szeret meg, mire felesége Amerikába menekül, ahová azonban Hauptmann utána siet és hos- szas keresés után rátalál.

Ettől az időtől kezdve Hauptmann írói pályája új ívek felé magasztosodik. Belső- séges nagy élmények erejével löki ki magából azokat a prózai és drámai írásokat, amelyek nemcsak a német nemzet, hanem az egész világirodalom kincséivé váltak.

* Erdős René összes művei kaphatók az Uj Kelet könyvosztályában. Kérjen pro- spektust.

Az egykori monarchia sorsdöntő napjai

Három kormány krízise. Emlékezések a mozgalmas napokra

A „Neues Wiener Journal” mai számá- ban néhai Károly király titkáranak: báró Karl Werkmann-nak tollából a régi mon- archia sorsdöntő napjairól memoár-ciklust közöl, amelyből vesszük a következőket:

A külügyminiszeri szék tersedésben volt. Miután Németország és hasonlóké- pen az osztrák-magyar monarchia Wilsont a békeközvetítésre felhívta, Németország ügye az osztrák-magyar monarchia ügyétől elválasztódott. Eddig ki nem derített for- rásokból kitűnik, hogy Károly királyt az ellenséges hatalmak külön tárgyalásokra kérték fel. A szövetségesek nagy offen- zívája az egész délnyugati fronton kez- detét vette.

Károlynak a pápához intézett ké- relme, hogy a béke érdekében mindent megtegyen, nem igen ígért eredményt.

Bizonyos jelenségek, amelyek az ország bels-jében kezdetüket vették — mint a milyen a fiumei lázadás volt — egyre szükségesebbé tették az ellenségeskedések mielőbbi megszüntetését. Burián, a ki rö- viddel a háború kitörése után külügymi- niszer lett és 1918. nyarán eredménytel- enül tárgyalt az ellenséges hatalmakkal, nem annak az embernek látszott, aki a kritikus helyzet megoldását kitalálhatná. Az a súlyos megbízatás, hogy a háború ugrólán pillanatok alatt véget érjen, gróf Andrássyra várt. Az ő neve Német- országnak is elég biztosítékot nyújtott arra, hogy az osztrák-magyar monarchia konyszerhelyzetében is meg tudja találni számításait, anélkül, hogy Németország iránti hűségét feladná. Burián utódául nem is jöhetett más számításba. Gróf Andrássyt tehát külügyminiszterré nevezték ki s az ugynevezett gödöllői napok alatt fel is eskették hivatalában. Még mi- előtt a király Magyarországot elhagyta volna, gróf Andrássy Bécsbe utazott.

Az osztrák kormánykrízis a külső álla- potok következménye volt. Ugy Ausztriá- ban, mint Magyarországon, olyan kor- mányra volt szükség, amely

már magában az összeállításban a legbiztosabb békekeztséget bi- zonyítja. A legszámottevőbb osz- trák pacifista ebben az időben a nagy nemzetközi jogász, Lam- masch volt. Ez az ember a kü- lönböző szláv parlamentek előtt is megbízhatónak látszott.

Nem volt ellensége az antant országaiban sem. Jelöltsége már előbb is gyakran szóba került, amely csak azért nem lett komolyabb következményű, mert mint praktikus tudóst, nem tartották alkalmas- nak a tisztségre. Legutóbb, még 1918 októberé előtt aktuálissá vált Lammasch- nak külügyminiszterré való kinevezése. Ebben az állásban azonban nem volt képes Lammasch a régi Ausztria likvidá- lásának és az új osztrák tartományi ál- lamnak feladatát megoldani. Ebben a pil- laanatban, amikor csak békére volt szük- ség, nem lehetett tovább várni, miután a békekötés látszott az egyedüli mentés- nek. Különösképpen közvetlenül a kineve- zése előtti napokban Lammasch Günther vezérigazgató személyében konkurrensre talált. Ez a tükékekkel teli s máris re- ménytelen hivatal betöltését korántsem szorgalmazta. Günther Seidler, a kabi- netiroda főnöke vette javaslatba. Azt a programot, amelyet Günthernek kellett volna végrehajtani, alig lehetett összeál- litani.

Igy tehát ott állt a nép programm nélkül. A vezérigazgató gödöllői audienciája nem is vezetett mi- niszterelnöki kinevezéshez.

A telefonon és közvetítőkön keresztül folytatott tárgyalások nagyon nehezen alakultak ki, miután Lammasch a két- ségbeeső helyzetben nem érezte alkalmasnak magát a hivatalra, mert a súlyos helyzetben ugyszólván nem is lehetett alkalmas személyről beszélni. Az eredmény odáig vezetett, hogy Lammasch hajlandó

volt azoknak a pozícióknak kiűritésére, amelyeket Ausztria-Magyarország s a régi Ausztria harc nélkül nem óhajtottak fel- adni. Végül is Lammasch átvette a kor- mányalakítási megbízatást, igen szűkkörű programmal, a további fejlődésnek kellett megmutatni, hogy a program komoly alapokon nyugszik. Az új kabinet meg- esketése a királynak Bécsbe való vissza- térése után következett csak be. Az And- rássy-jegyzék feletti rövid tárgyalásokon tehát Lammasch és szűkkörű munkatársai hivatalos formájukban még nem vehettek részt.

A magyar krízis a fiumei zavargások következtében elterjedt riasztó parlamenti hírek folytán pattant ki. Okai azonban sokkal súlyosabbak voltak.

Wekerle a hatalom gyeplőit már jóval előbb kiadta kezéből. Ő nem a minderöbbsben felburjánzó

Az orosz-japán háborút negyvennégy millió yenért előre megfontolt szándékkal vesztette el az orosz vezérkar

London dec. 20. Az egész világ köz- érdeklődésére tarthat számot az a szen- zációs leleplezés, amelyet Tillszky volt orosz tisztt hozott nyilvánosságra egy nyilatkozat keretében s amely mélyszéges bepillantást enged az egykori cári Orosz- ország mérhetetlen korrupciójába, amely- nek vezetőemberei legnagyobb hazáru- lásra, százezres embertömegek feláldozá- sára is kaphatók voltak megfelelő juta- lom ellenében.

Tillszky a sajtónak adott nyilatkoza- tában kijelentette, hogy bizonyítékai van- nak arra nézve, hogy az orosz-japán há- borút a japánok azért nyerték meg, mert 44 millió yennei Jamagata márkii japán

függetlenségi mozgalom iránt ér- deklődött, nem szállt azzal szembe, hanem egyszerűen utána futott. Ugyancsak passzív magatartást tanúsított Károly üzemelével szem- ben is.

A híres Tisza-nyilatkozat: a háborút elvesztettük! Wekerlének is megadta az első csapást. A magyar parlament tehet- lensége mindinkább nyilvánvalóvá vált. Wekerle drámai bukása után az uralkodó zsákutcába került s végül is kénytelen volt Károlyt megbízni a kormányalakítá- sással.

A gödöllői napokban a legtapasz- taltabb magyar államférfiak is Károlyt tartották az egyedüli lehetőségnek.

Ótőle várhatták egyedül a forradalom szelének mérséklését. Maga Tisza is azt hitte, hogy Károlyi miniszterelnöksége esetében lojális marad a Habsburg dinasz- tiával szemben. Így lett Károlyi Mihály magyar királyi miniszterelnök.

parlamentar az egész orosz vezérkart meg- vesztette. Ennyi volt az ára annak a hallatlan árulásnak, mely az oroszok tel- jes vereségére, Oroszország hadipreszti- zsének meggyérítésére vezetett, s amely- et a mindenható cár előtt az orosz vezérkar a legénység demoralizációjának, harcra való kedvetlenségének és mellesleg az orosz forradalmárok behatásának akart betudni.

A horribilis összeg természetesen meg- tette hatását s az oroszok, anélkül, hogy különösebb ellenállást szerveztek volna meg, egyre-másra vesztették el a csatá- kat, többek között a mukdeni döntőt- közetet is.

A „Cuvantul” gyanus üzletekkel vádolja a Banca Nationala volt kormányzóját

(Bucuresti-Bukarest, dec. 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány nap óta a „Cuvantul” című lap éles támadások pergőtűze alatt tartja Oromolu Mihályt, a Banca Nationala volt kormányzóját és a kiszemelt új pénzügyminisztert, akit az- zal vádol, hogy annakidején hivatali be- folyásából üzletet csinált. Állításának igazolására a lap leközi Alexandru Caria- nopolnak, a krajovai Banca Olteniei ad- minisztrátor déleguejának, Oromolu állító- lagos strómanjának egy igen érdekes le- velét. A levél előzményeihez tartozik, hogy egy Cahne nevű vállalkozó valami erdő- üzletbe fogott, amelyhez kétféle millió lejt vett fel a banktól, elsőrangú kezés jót- állása mellett. Cahne azonban nem tudott fizetni, mire a Banca Nationala ottani fiókjánál leszámitolt váltót Nitzulescu, a Banca Nationala felügyelője óvatoltatta és a vállalkozó ellen csődöt kért. Erre következett aztán Carianopol levele, amely többek között a következő részleteket tartalmazza:

„... Nitzulescu ezzel felborította az ál- talad velük megkötött megállapodást és ahelyett, hogy ideiglenesen más váltót kért volna a hónap végéig, amíg az ügyet rendezni kellett volna, ma reggel vagyonai zárlatot kért a kezeseként szereplő Teo- dora birtokára... Olyan rosszindulattal kezeli a dolgokat, hogy csakis a te inter- vencióddal kerülhetjük el a különböző kellemetlenségeket... Erkölcsi kötele- ségünk, hogy rendezzük a kérdést, mert bűn volna Cahnéat hagyni, hogy tönkre- menjen, amikor könyveiben semmiféle visszaélésnek nem jutottak nyomára... És mi haszna lesz a banknak, ha csődöt kér ellene? Legalább tiszser annyit fog vesztetni, mint amennyit Cahne jelent. Elveszti Cahne és Teodora által aláírt összesen nyolcemillió lej értékű váltókat. Elveszti a Cahne által aláírt Canepa-téle tizmillió lejes váltót, a csődösszeg 30 szá- zalékát a zárgondnok emészti fel. És vé-

gül árverés útján mit lehet egy erdőért kapni?... Kedves Mihály, a lelkiismerem nyugtalanodik és tiltakozik az ellen a valóságos bűn ellen, amelyet elkövet- nek, ha nem tárnám fel előtte a helyze- tet, amikor ez az ember az aláírásával köz- zös ügyünkben vállalt kötelezettséget. Ebben az ügyben, ha nyereség volt, mindenki osztozkodott, most tehát, ami- kor veszteség mutatkozik, legalább a be- csületét mentjük meg, hogy ne jusson csődbe. Niíulescu hétfőn itt lesz, feltét- lenül gyere te is, beszélj vele négyeszem- közt és az ügy el van intézve... Gyere hétfőn, mert nem vállalok felelősséget a per következményeiért.”

A facsimilében is közzétett levélből a „Cuvantul” azt a konkluziót vonja le, hogy Oromolu hivatalos hatalmával élt vissza, amikor egy garancia-váltót leszá- mitoltatott a Banca Nationalánál, csak azért, mert az ügyben maga is érdekelve volt. Oromolu, a lap szerint, közös üzle- teket csinált Carianoppal olyanformán, hogy az utóbbi szerezte meg a szükséges tőkét a Banca Oltenieitől, amelynek az- után a Banca Nationala megfelelő összeg- gel felemelte a visszleszámitolási hitelét. A lap szerint, a Cahne féle úgy csak egyike volt az Oromolu által állított kö- tött társasületeknek. A lap azt állítja, hogy más levelek is léteznek ugy Cahne, mint Oromolu és Carianopol részéről, amelyek az üzletben való részesedésre von- natkoznak. Ezekre a levelekre Carianopol is tesz utalást, amikor arra hívja fel Oromolu figyelmét, hogy a levelekből baj lehet, ha azokat Cahne a csődtárgya- lás alkalmával a törvényszék elé terjesz- tené. Mindezek alapján a „Cuvantul” kö- veteli Oromolu beperelését, aki olyan meg nem engedett üzleteket csinált a Banca Nationala révén, amelyekhez ha- sonló eset csak az olasz jegybank egyik kormányzójával kapcsolatban történt és abból is európai hírű botrány lett.

Friss idei **Herz Szalámi** kiváló minőségben már kapható minden csemege-üzletben

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánási zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Egy jugoszláv királyi hercegnő autóbalesete. Genfben jelentik: Karagyevics Mária jugoszláv királyi hercegnő Cannesből jövet autójával, melyet Pfiel Antoinette vezetett, kormánydefektust kapva, egy fának rohant. Az autó szétrongosodott és az utasok az árokba zuhantak. A hercegnő feje a fának ütődve, koponyaalapi törést szenvedett s így állapota életveszélyes. Az autón lévő két másik hölgy szintén súlyos megsebesült.

— Elutasították Erdélyi Béla fel-folyamodását. Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék vádatanácsa elutasította Erdélyi Béla és társa, Borsos Ferenc fel-folyamodását letartóztatásuk ellen. A vádtanács a súlyos bizonyítékok alapján úgy döntött, hogy Erdélyi Béla továbbra is fogságban marad.

— Egy francia egyetemi tanár felesége nyílt uccán lötte le férjét, mert az nem akart válni tőle. Párisból jelentik: Arnaud egyetemi tanár tegnap felesége, nyílt utcán agyonlőtte. Az asszonyt letartóztatták, kihallgatásakor elmondotta, hogy tettét azért követte el, mert férje nem akart elválni tőle. Kijelentette, hogy négy éve él boldogtalan házasságot férjével, akitől félve el is költözött. Arnaud állandóan könyörgött férjének, hogy váljon el tőle, de a professzor hajthatatlan maradt. Tegnap újra könyörgött férjének, aki azonban gorombán elutasította. Erre az asszony elhatározta, hogy előre megfontolt szándékkal agyonlője férjét. Hangsúlyozta, hogy tettét öntudatosan követte el, mert egy olyan gazember, mint Arnaud professzor, megérdemelte sorsát. A professzor kórházba szállítása után közvetlenül meghalt.

* Ebédő garántura 6 személyes fehér damasztból 390 lej a Gólya-Áruházban.

— Párisban letartóztatták a francia-orosz bank volt igazgatóját. Párisból jelentik: Rubinstein Dumitru, a pétervári francia-orosz bank volt igazgatóját tegnap Párisban letartóztatták, mert az a gyanú ellene, hogy bele van keverve az angol értékpapirhamisításba. Rubinstein állandóan negyében élt, háza az orosz emigránsok találkozóhelye volt.

Butorbevásárlók figyelmébe!!
Butorbeszerzésének beszerzése előtt okvetlen tekintse meg FISCHER ALBERT butoráruházát:
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 61.alatt

— Följutták a „kommunista kereszteléseket.“ Nagyváradról jelentik: Egy évvel ezelőtt a kolozsvári hadbírósg foglalkozott a nagyvárad munkások keresztelési ügyével. A szocialistáknál ugyanis szokásban volt, hogy újszülött gyermekeiket a templom helyett a szakszervezetbe vitték megkeresztelni. A per annak idején felmentéssel végződött, minthogy beigazoldódott, hogy ezekenél a munkás keresztelőknél semmiféle államellenes propagandát nem alkalmaztak. A per akkori fővádlottját a bíróság, háromhavi vizsgálati fogság után, felmentette. Most a hatóság egy munkás feljelentése alapján az ügyet ismét feljuttatta. A feljelentés szerint Bere Endre börgyári munkás két évvel ezelőtt leánygyermekét a Munkás Otthonban egyházi segédlet nélkül „kommunista ritus“ szerint kereszteltette meg. Ezen az alapon Bere Endrét a kolozsvári hadbírósg börtönébe szállították. A várdi munkásság a helyi hatóságok vezetőinél interveniált, hogy szüntessék be ebben az ügyben az eljárást annál is inkább, minthogy a kolozsvári hadbírósg ebben az ügyben egyszer már felmentő ítéletet hozott.

— Egy lengyel kastély tüzkatasztró-fája. Krakóból jelentik: A varsói hírhedt Tarnovszki-kastély tegnap kigyulladt és leégett. A romok alól eddig tizenhat megszenesedett holttestet húztak ki. Heten könnyebben, huszan pedig súlyosabban megsebesültek a kastély égésénél. A kastélyban elhelyezett könyvtár egy részét sikerült megmenteni. Az anyagi kar ennek ellenére 40 millió zlotira rug, aminek csak kis része térül meg biztosítás útján. A kilencven éves Tarnovszki grófnét csodálatos módon megmentették az égő kastélyból. A kastély műkincsei között többek között odaégett Rembrandt híres önarcképe is.

Az országos ortodox zsidó iroda elnöke körlevélben hívja fel a hitközségeket a kórházakció támogatására

Ullmann Salamon főrabbi körlevele

(Cluj-Kolozsvár, december 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) Közölte az Uj Kelet, hogy a kolozsvári zsidó kórház létrejöttének akcióját az országgrész minden komoly zsidó testülete a legmelegebben pártolja. Így első-sorban az Ortodox Központi Iroda, amelynek elnöke Ullmann Salamon főrabbi a legkészségesebb támogatását helyezte kilátásba.

Ullmann Salamon főrabbi ezt a készsége-t most egy körlevéllel dokumentálta. A kör-levél, amelyet a hatásköre alá tartozó hit-községek előjáróságához intézett, a követ-kezőképen hangzik:

Tekintetes Hitközségi Előjáróság!

Egy országos zsidó kórház Clujon való lé-tésíté-ének szükségét sok év óta hangoztat-ják. Ily intézmény hiánya különösen az im-périumváltás óta érezhető. Az ország minden tájáról özönlenek a betegek Cluj vá-ro-sába gyógykezelés végett. Azonban az ot-teni kórházak nem fogadhatják be az összes beteget. Különösen a vagyonatlan zsidó betegek, akik csak rituális koszton élnek és nincsenek abban az anyagi helyzetben, hogy privátszanatóriumokban kezeltessek megukat, szenvednek emiatt sokat.

Hála székelyhidasai Sebestyén Dávid ur részéről legutóbb tett nagy alapítványnak, a kórház-ügy immár a megvalósulás stádu-mába jutott. Sebestyén ur egy Cluj centru-mában, a zsidó negyedben levő többmillió-s értékű telket és épületönből ajándékozott erre a célra, ahol egy ambulatórium és szül-észeti klinika a közli hetekben meg fog nyilni. Az alapítólevél értelmében a teljes

— Csang-Kaj-Sek ismét előtérben. Londonból jelentik: A kínai események, amelyek Kantonban valóságos félerőrra vezettek, is-mét az érdeklődés középpontjába helyezték a kínai nacionalista mozgalom. Angol politikai körökben úgy vélik, hogy Csang-Kaj Sek rövid időn belül ismét megindítja a harcot sz egy-séges Kína megteremtésére.

* Crep de Chine métere 590— lej a Gólya-Áruházban.

* A világirodalom élettörténete. Juhász Andor nagy műve szerves összefüggésében tár-gyalja az irodalom történetét egészen napjaink-ig. „A költészet eredete“ az első fejezete, de he-lyet talál benne Thomas Mann vagy Dekobra, Sinclair Lewis stb. jellemzése is. A könyv az Uj Kelet könyvsztyáiban kapható. Ára 408 lej.

* A világ vallásai az utóbbi évek leg-hatalmasabb összefoglaló műve, több 500 mély-nyomású képpel. A két kötet (részteljesítésre is) 1800 lej az Uj Kelet könyvsztyáiban. Pusztáit prospektust kívánatra ingyen küld.

— Eljegyzés. Liebermann Böske Cluj, Kálmán Izsák Turda jegyesek.

— Rácz Iluci Baia-Mare, Liebermann Sándor Cluj jegyesek.

— Dr. Wilenski Besztercén. Dr. Wilenski, a Keren Hajjeszód jeruzsálemi köz-pontjának delegátusa a napokban Besztercén tartózkodott, hogy az egykor élénk te-éken-séget kifejtett cionista zsidóságot bekapcsolja az országgrészre folyó Palesztina munkába. Szerdán este a Hofmann-szálló nagytermében megartott népes gyűlés keretében dr. Halberg Gyula gyújtó beszédében méltatta a Makka-be-sok dicső tetteit, majd dr. Wilenski foglal-kozott hosszabb előadásban Palesztina aktuális problémáival és a Keren Hajjeszód szerepével az országépítésben. Dr. Wilenski megindította Besztercén a Keren Hajjeszód-munkát, amely-ben különösen Herschmann Föbuz, a Keren Hajjeszód besztercei megbízottja támogatta lelkesen. A besztercei cionista élet fölelevení-tése körül dr. Halberg Gyula és Kallus Lajosné fáradoztak ez alkalommal eredmé-nyesen. A látogatás hatásaképpen ujjaakult az utóbbi időben besztercei Aviva is.

* Kabátplüschök 590— lejtől, a Gólya-Áruházban.

Moravetz Album 1928.

a zeneértő közönség legkedveltebb karácsonyi albuma. Tartalmaz 43 pompás zeneművet, egyik sebb mint a másik! 175 Lei. Hegedű kiadás 26 zenezszámmal 75 Lei. Mindenütt kaphatók.

kórháznak, mely egy poliklinikához hason-lóan az összes klinikai szakmákra kiterjedő osztályokat fogja magába foglalni, legkésőbb 10 éven belül kell, hogy felépüljön.

Cluj egyetemi város lévén, a tervbevett or-szágos zsidó kórháznak az összes modern kö-vetelményeknek kell megfelelnie. Sebestyén ur nemeslelkű alapítványa, mint említettük, lehetővé tette a tervnek megvalósítását. Azon-ban ez az ügy nagy anyagi áldozatokat köve-tel. Az építkezési költségeken kívül a meg-nyitandó országos zsidó kórház telerészére szükséges anyagi eszközök is biztosítandók.

E célból a kórház vezetősége részéről leg-közelebb nagyobb akció fog megindulni. Fel-kérjük tehát a tek. Előjáróságot, részünkről is sziveskedjék odahatni, hogy ezt a nemes zsidó művet úgy a hitközség, valamint egyesek részéről is kellő támogatásban részesítsék, annál is inkább, miután, mint említettük, egy zsidó kórháznak Clujon való létesítése nem annyira a cluji zsidóság, mint inkább az er-délyi zsidóság érdekében áll.

Reméljük, hogy ezen ügy nagy fontossá-gára és horderejére való tekintettel kérésünk-nek eleget fog tenni. Hiszen a játékonyság és betegápolás fontos parancsolatairól van szó, melyeknek égi jutalma felette nagy.

Kiváló tisztelettel:

S. Salamon Ullmann
elnök.

A levél érdekes dokumentum annak az áldozatkészségnek és megértésnek, amely Erdélyszerte nyilvánul meg a kórházakció iránt.

— Nem adnak többé életjelt ma-gukról az elsüllyedt tengeralattjáró utasai. Newyorkból jelentik: Ma reggel si-került öt óra hosszáig tartó munka után levegőt beszívattatni az elsüllyedt torpedó helyiségeibe. A hajó belsejéből azonban semmi életjelt nem adtak — az örökre elnémult halottak.

— Öngyilkos ápolónő. Budapestről je-mentik: Nagy Béláné, huszonkilencéves ál-lástalan ápolónő öngyilkossági szándékkal a Dunába vetette magát. Két munkás utána-ugrott és megmenteite. Az ápolónőt a Rókus-kórházba szállították, ahol állandóan tiltako-zott megmentése ellen, hangsúlyozta, hogy az élet számára értéktelen.

— Tornyai Gyula válaszol vádlóinak, A temesvári munkásságtól megijedtek a tün-tetők, az udvarhelyi Rosmann-ügy kulissza-titkai, Személyi intrikákkal válságba döntik a várdi színházat, Páris karácsony előtt, Meg-indult a futballisták kivándorlása Romániából, A brassói városi tanács harca a — kutyákkal, A szatmári horzó, Kik lesznek a temesvári halhatatlanok, Tischler Mörice nem fizetékép-telen, Pálmai Ilka és Cziráky János gróf regénye és más érdekes cikkek teszik kaphóssá az Erdélyi Futár karácsonyi számát. Az Erdélyi Futár ára 12 lej és mindenütt kapható.

WIMPASSING

hőcípő formája és minősége a legjobb

Csuz, ischiász és rheuma ellen a ösz-szes klinikákon a póstyéni rádióaktív iszapot használják. Ezen iszap két formában kapható az ösz-szes gyógyszerárakban u. m. Pi. Qa. iszapkecska és Gamma kompress, mely utóbbi a használatra teljesen készen van.

* Tiszta selyem Crep de Chine első-rendű minőség 790— lej a Gólya-Áru-házban.

— Letartóztattak Dijonban egy volt román katonatisztet, aki hamis ötszáz-lejelet akart beváltani. Dijonból jelentik: Cordoniaru, volt román katonatiszt, az egyik itteni bankban hamis ötszázlejelet akart be-váltani, mire letartóztatták. Cordoniaru azt vallotta, hogy a hamisítványokat apjától kapta. Mivel Dijonban legutóbb többiben próbálkoztak hamis ötszázlejelek beváltásá-val, valószínű, hogy nagyarányú pénzhami-sító banda működik Franciaországban, mely-nek Cordoniaru is tagja.

Eltűnt egy fiatal 17 éves leány

arcáról a csunya éktelen szeplő, májfolt ránc és bibircs, miután a Dr. Biró féle Havasi gyopár Krémet, szappant és mosdóvizet hasz-nálta. Kapható minden gyógyszerárban, dro-gériában

1 mt. mosó delain L. 29 Szabó Jenő

divatkülönlegességek nagyáruházban

Cluj Kolozsvár

Mindenkinek ajánlatos!

A csehszlovák állami osztálysors-játékban résztvenni.

57 millió össznyeremények, 2 millió főnyeremény.

Rendelések a világhírű főelárusító cégnél

Wald Bankház Kosice

1/4 Kc 20.—, 1/2 Kc 40.—, 1/1 Kc 80.—
Dupla sorsjegy (2 sorsjegy egyenlő számu) Kc. 160.—. Diszkrét szat-ku-ldés, felirat nélküli zárt borítékban. Befizetés a sorsjegy és hivatalos já-tékterv vétele után. Külföldi (nem-zetközi) postautalványon, vagy ajánlott levélben

I. osztály huzása 1928 január 18

Leghasznosabb

karácsonyi ajándék a vászon! Árainkat a karácsonyi vásárra mélyen leszállítottuk!

Jóminőségű fehéremű vászon... L. 35—
Fehér és szines fehéremű batiszt 35—
Lilium vászon, békebeli jó minőség 48—
Copper, férfi alsónadrágnak... 48—
Prima ágyneművászon, 84 cm. széles 52—

Látogasson meg minket

és győződjön meg, hogy csak elsőrendű árut tartunk és lepedővásznaink, damaszt-jaink, ingezfirék cöpperek, kávéés étkező terítkeink a legolcsóbbak

Heller & Molnár

divatnagyrúháza, Cluj (Kolozsvár), Calea Regele Ferdinand 15. szám.

500 lejen feüli vásárlásnál minden vevő 1/4dtz. szalvétát kap karácsonyi ajándékba.

Vidéki rendeléseket utánvétellel azonnal szállítunk

Remington

modell 92 és PORTABLE a világ legjobb írógépei. Révész Ernő, Targu-Mures. Kérjen ajánlatot

Vörös, kipállott gyermektestnek Höfer gyermek-hintőpor és krém kell

JOSIF IZRAEL

SZÜCSMESTER

Cluj Kolozsvár

Calea Victoriei (volt Kossuth Lajos-utca) 2. szám.

Nagy vásztek mindenféle szörméből.

Lelkiismeretes kiszolgálás garantálva.

Közgazdaság

Egymillió darabbal tulajánlották a CFR által kiirt 350 ezer bükk talpfát

Tölgy talpfára valószínűleg még egy árlejtést fog kiírni a vasut. Az új árak aránylag egységes nívón mozognak

(Cluj-Kolozsvár, dec. 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) December huszadikán tartották meg Bukarestben a CFR által felmíllió tölgyfa normáltalpfára, 3,000,000 vicinális talpfára, 50 ezer keskenyvágyúny és 350 ezer bükkfa normáltalpfára kiirt árlejtést. A nagy konkurenciára jellemző, hogy az országból összesen 80 cég tett ajánlatot és a kiirt bükkfa talpmennyiség helyett 1 millió 350 ezer darabot ajánlottak fel. Az árak aránylag azonos nívón mozognak, 105—120 lejes alapon és így nem lehet semmiből sem következtetni arra, hogy a CFR mely cégek ajánlatát fogja elfogadni.

A kiirt 500 ezer darab normál tölgytalpfára körülbelül 560 ezer darabot ajánlottak. Az árak a következő nívón mozogtak: 270-es talpfa 168—175 lei, 260-as 150—160 lej, 250-es 135—150 lej. A vicinális talpfában kiirt mennyiséget is tulajánlották 65—85 lejes áron.

Tekintettel arra, hogy a CFR évi talpfaszüksége 2 millió darab, viszont a kiirt mennyiség ennek a tételnek körülbelül csak egynegyedét teszi, az érdekelték kö-

reben az a nézet alakult ki, hogy rövid időn belül az államvasutak újabb árlejtést fognak kiírni. Ez annál valószínűbb, mert a regáti fatermelő cégek még mindig régi típusu talpfát ajánlottak és így a felajánlott mennyiség a kiirt 500 ezer darabot sem fedezi. Hozzá kell még venni azt is, hogy az utóbbi időben a CFR a talpfaszámokat meglehetősen késedelemmel egyenlítik ki, úgy, hogy a kisebb termelők kénytelenek lesznek más anyagot termelni, mert a magas bankamatok mellett a termelés nem rentábilis.

Az árak tekintetében a régi típusu talpfák körülbelül a régi nívón mozognak, míg az új típusu talpfáknál, amelyeknél 12 százalékkal több faanyagot kell adni, az árak alig 3 százalékkal mentek fel.

Az árlejtés eredménye előreláthatólag 2—3 hét múlva fog nyilvánosságra kerülni. Arra való tekintettel, hogy az impregnáló üzemek a már eddig megrendelt bükkfátalpmennyiséget is alig képesek telíteni, nagyon kétséges, hogy a CFR a kiirt 350 ezer darabon felül bükkfátalpfát elfogadjon.

Fantasztikus intézkedéseket tartalmaz az új banktörvény-tervezet

A létesítendő banktanács monopolisztikus hatalmat fog gyakorolni a pénzüntézetek fölött

(Cluj-Kolozsvár, dec. 23. Az Uj Kelet tudósítójától.) A készülő banktörvényről, bár annak szövegét még senki sem ismeri jóformán, már hónapok óta aggasztó hírek vannak forgalomban az érdekelt pénzügyi körökben, egyes intézkedések alapján, amelyek a tervezettel kapcsolatban kiszivárogtak. A mai „Argus“ azután részletekkel is szolgál a már kész törvényjavaslatból, amely tipikus torzszülötte a mai gazdasági politikának.

Az új banktörvényjavaslat, amely az „Argus“ szerint a következő címet viseli: „Törvényjavaslat a bankvállalatok ügyleteinek szabályozásáról,“ valósággal guzsbakóti a banküzletet és szigorú gyámság alá helyezi. A javaslat alapján egy ugynevezett banktanács fog alakulni, amely hivatalosan a legelső ellenőrzési és felügyeleti fórum lesz bankügyekben, de a valóságban abszolút ura lesz a pénzüntézeteknek és annak engedélye nélkül a bankok megsemmisíthetnek majd. Mindenekelőtt a jövő gyakorlat az lesz, hogy

a banktanács hozzájárulása nélkül lehetetlen lesz új pénzüntézetet alapítani,

viszont ebben a tekintetben a banktanács felelősséget vállal a döntési joggal rendelkezők, amelyet meg sem kell indokolnia. Előfordulhat tehát igen sok esetben, hogy az alapítók eleget tesznek a kereskedelmi törvény összes kívánalmainak, de ha a banktanács nem ad engedélyt, a bank nem alakulhat meg.

A már működő bankoknak nem lesz joguk a banktanács hozzájárulása nélkül az alapszabályo-

kat módosítani, ha főként akarnak létesíteni, alapítókét emelni, a nyereséget felosztani.

Az igazgatósági határozatokat a felügyelőbizottságnak kell majd jóváhagynia és ennek hozzájárulása nélkül a bankok nem vállalhatnak garanciakötelezettségeket. A banktanács hozzájárulása nélkül a pénzüntézetek nem fogadhatnak el betéteket. Egyes verziók szerint még a hozzájárulás esetén is csak háromévi működés után lesz szabad az új bankoknak betéteket elfogadniok.

A kamatokat a banktanács fogja megszabni,

amelynek költségeit az egyes bankok viselik. A sok más különös intézkedés közül is kiemelkedik az új javaslatnak az a része, amely a létesítendő és már létező magánbankokat arra kötelezi, hogy alapítójuk 10 százaléka erejéig garanciát helyezzenek letétbe a Banca Nationalánál és ez az összeg ott is marad a cég likvidálásáig, vagyis milliós tökének lesznek évtizedeken át improduktivitásra kényszerítve.

A banktörvény kezdeti stádiumában hivatalos helyen a kisérvényesek védelmével indokolták a javaslatot, de a tervezet szövegéből egyáltalán nem derül ki, hogy a létesítendő banktanácsnak valóban ez lesz a hivatása. Önkénytelenül felvetődik tehát a kérdés, hogy mi is a javaslat tulajdonképeni célja? Mert ha az utóbbi időben előfordult bankbotrányok bizonyos mértékben indokolták teszik is a pénzüntézetek fokozottabb ellenőrzését, ez még nem jöcöm

a kisbankok eltírására, ami a javaslat igazi intenciója.

Ha még hozzáfűzzük, hogy állami beavatkozás a bankéletben ezidőszent csak három európai országban, Lengyelországban, Dániában és Svédországban történt és ott is kizárólag a betétesek és részvényesek érdekében, de nem a szabad pénzforgalom guzsbakötésére, — teljesen meg lehet érteni azt a nyugtalanságot, amelylyel a törpe- és középbankok tekintenek az új banktörvény elé.

Január 14-re összehívták a kolozsvári Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank rt. rendkívüli közgyűlését. A fizetési nehézségek közé került Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank rt. vagoni helyzetének megállapítására kiküldött szakértőbizottság most dolgozik a státus összeállításán. A bizottság munkája lassan halad előre, mert nemcsak a könyvek alapján állítják össze a mérleget, hanem az egyes tételeknek, különösen a kinlevőségek reális értékét is felbecsülik, azonkívül pedig azért, mivel egyrészt az ünnepek miatt, másrészt azért, mert a bizottság tagjainak vezetése alatt álló intézeteknél is most folynak a zárszámadások. A mérleg elkészítése előreláthatólag 8—10 nap múlva fejeződik be. Január 14-re összehívták az intézet rendkívüli közgyűlését. A banknál érdekelt betétesek egyébként nyugodalommal várják a státus összeállítását és a kibontakozást, mert biznak abban, hogy a piac többi pénzüntézetének támogatásával sikerülni fog a felszámolás és pénzükhöz jutnak.

Rendben folynak az adóügyi összeírások. Bukarestből jelentik: Ma délelőtt a pénzügyminisztériumban összeült a pénzügyi bizottság Bratianu Vintila pénzügyminiszter elnöklésével. A bizottság konstátálta, hogy az országos pénzügyi összeírás teljes rendben folyik mindenütt és jelentékeny adóösszeállítások várhatók. Az összeírási biztosok jelentéseikben közölték, hogy a városokban a redukálások az állami jövedelmek igen jelentékeny csökkentését vonhatják maguk után. A miniszterelnök kifejtette, hogy akármilyen lesz az eredmény, a törvényt respektálni kell, mert csak reális bevételek képezhetik az államháztartás alapját.

Üzembehelyezték az első Romániában készült személykocsi-szériát. Bukarestből jelentik: Tegnap vették át hivatalosan az első személyszállító kocsikat, amelyek az aradi Astra-gyárban készültek. A legújabb típusu nyolc vagon csak első része annak a 26 kocsiból álló szériának, amelyet a CFR megrendelt. Ez az első eset, hogy a romániai ipar egész sorozatban állított elő itthon személyszállító kocsikat, még pedig majdnem kizárólag belső forrásból. A költségek tekintetében az új kocsik nem drágábbak a külföldi konkurrens vagongyárak ajánlatainál. A közeli napokban az Astra újabb tíz személykocsit fog a CFR-nek átadni a megrendelt szériából.

Újabb rendelkezések az olaj-áruminták és a villamos gyújtókészülékek behozataláról. A pénzügyminisztérium ma korrendeletet intézett az összes vámhivatalokhoz, amelyben közli velük, hogy az importkereskedelemmel járó vámformálások egyszerűsítése érdekében az olaj-áruminták, öt gram súlyig, mentesülnek a vegyvizsgálati kötelezettség alól. A pénzügyminisztériumnak tudomására ju-

Staniol aetherikus olajok
állandóan kaphatók CSERŐ B., Arad, Piata A. Január 22.

Moskovits & Comp.

CLUJ

főpostával szemben

Szenzációs karácsonyi ajándék

árak:

24 drb. valódi berndorfi alpaca evőeszköz volt ár 2500 most	Lei 1326
6 szem. valódi porc. étkező készlet színes volt ár 1060 most	Lei 890
6 szem. valódi porc. teás, kávé készlet színes volt ár 480 most	Lei 360
6 szem. üveg kompot vagy téstás készlet	Lei 63
6 szem. vizes készlet 63, boros készlet 53, likör készlet	Lei 43
6 drb. china ezüst kávé kanál	Lei 144

Előkészületen

Mauprat

Kilencfelvonásos dráma, George SAND regénye után. Monopol Dorian-film

tott, hogy automobillokhoz szükséges vilamoskellékek címén öngyújtókhoz használt elektromos gyújtókészülékeket is behoznak, ami ellentétben van a monopoltörvény 45. szakaszának kategorikus rendelkezésével. A jövőben ilyen készülékeket csakis az állami jövedék speciális felhatalmazásával és a vámdíjakon felül fizetendő monopollétek ellenében lehet importálni.

Több vállalat részvényeinek törlesztését kérték a bukaresti tőzsdén. A bukaresti tőzsdetanács tegnap este ülést tartott, amely többek között foglalkozott a tőzsdén legutóbb előfordult ismeretes szabálytalanságokkal. Az ebben az ügyben kiküldött vizsgálóbizottság január 18-ikán fogja jelentését beterjeszteni, amely esetenként felsorolja a különböző visszaéléseket. Ezután a tőzsdetanács elhatározta, hogy a delutáni hivatalos tőzsdét, amelyet csak kísérletként vezettek be, a mai nappal megszünteti, mert nem vált be. Végül a tőzsde titkársága felhívta a tanács figyelmét arra, hogy a jegyzési illetékek magas volta miatt több vállalat kérte részvényeinek a hivatalos árlapról való törlesztését.

Tőzsde

Cluj-Kolozsvár, december 23. A piacon megélénkült a kínálat. Párisból ma sem érkezett tőzsdejelentés. Zürich 3125—30, New York 16150—16250, London 78950—791, Páris 638—640, Milánó 860—70, Prága 480—481, Budapest 2835—2340, Bécs 2280—90, Berlin 3870—80.

Zürich. Nyitászárlat: New York 51712—51720, London 252525—252537, Páris 203650 Milánó 272750—2728, Prága 1533—153250, Budapest 9050, Belgrád 912—91250, Bukarest 320—319, Varsó 5805, Bécs 7305, Berlin 12332—1236250.

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 320, Páris —, Budapest 35250, Bécs 43550, Prága 20175.

Megkezdődött a nagy karácsonyi vásár SZABÓ JENŐ divatruházában CLUJ KOLOZSVÁR

TACAMUL

ezüstáru gyárban

készült minden darab evőeszköz és dísz tárgy ezen gyárjellel van ellátva

Telefon

4-82.

Stürgöncim: „Tacamul“

800-as finomság!

Gyártmányaink minden jobb ékszerüzletben megrendelhetők. — Vízonteladónak: „TACAMUL“ Ezüstáru gyár, Cluj,

Strada N. Jorga 11/A

Tíz év óta in hasábjain, hogy keresztény világ tás gondolatát karácsony nem lelkesedés fáklly előtt, amelyek az egész emberiség egyesítsék s a sugarait bocsássák liókra. Még soh a világnak szerepén a mi győretet és megváltást begő eszmény, amelyek sóvárognak, lyek már szint béke napjainak alkalmasabb időméről, mint a eszmék a keresztények jegy rándokolnak a nusa elé, hogy szívvel hitet teglett. Ezekben a lelkünk mélyéig málo ideálok s más formások trónusa elé, még zük magunkat a gal ezen eszmék szolgálatában.

Ugy érezzük, pillanat, mint éden ember lelke közeledik isten szívünket és a junk embertársában ezen az orshulláma söpört sebeket vágott csoportjának lett amelyek gyógyít után sikoltanak, elégtételt akarn godhassanak. A pén alkalma lesz kőjának elmélke lőtt, amelyek itt években történe vizsgálni a kérd etők-e ezek az láserkölcsi eszmé nepi áhitatba lesz mindenkine magának meggy tethetők-e ezek szeretet és meg

És ha ez a szállás azzal a aminthogy más — hogy ime m van a való élet tájai között, ho találjuk magunk brutális támadás szeretet és megv akkor ne eléged konstatálásával, gyobb bün a g nem volna egyé fesszor csinái, ak nem is itéli el eseményeket. C ezt, mert ő a g országban, de ak jegyében akar c meg a tények es szeretet nem pas leg, aktív és cse hegyeket képes a szeretet nem a bünöst megfen meg, hogy a kivesszen a lelke

Karácsonyi vásár

Mélyen leszállított árak!

Mártonffy Testvérek & Co

szücsáruházában, Cluj. Piata Unirii (Főtér) 20. A legolcsóbban vásárolhat **bundákat és különféle szőrmearut.**

Mélyen leszállított árak!

Színház és Művészet

MAGYAR SZÍNHÁZ Heti műsor

Szombat d. u.: Borsszem Jankó, vagy Az elátkozott hercegnő. (Gyermek előadás olcsó helyárakkal. Sorozatszám: 153.)
Szombat este: Nincs előadás.
Vasárnap fél háromkor: Peleskei notárius. (Olcsó helyárakkal. Szentgyörgyi István főlépésével. Sorozatszám: 153.)
Vasárnap 6-kor: Édenkert (Ujdonság 6-odszor Poór Lillivel. Sorozatszám: 154.)
Vasárnap háromnegyed 9-kor: A gerolsteini nagyhercegnő. (Bérletszűnetben. Kolbayval, Mendé Klárral, Lászlóval, Ihással. Sorozatszám: 155.)
Hétfő 3-kor: Akácziavirág. (Ope etteujdonság 19-edszer. Olcsó helyárakkal. Sorozatszám: 156.)
Hétfő 6-kor: A szombatesti hölgy. (Ujdonság 6-odszor. Poór Lillivel. Sorozatszám 157.)
Hétfő háromnegyed 9-kor: Mesék az irógépről. (Operetteujdonság 8-adszor. Kolbayval, Mendével, Lászlóval, Ihással. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 158.)
Kedd 3-kor: Broadway. (Ujdonság 6-odszor. Olcsó helyárakkal. Poór Lillivel, Tárayval, Janovics Jenővel. Sorozatszám: 159.)
Kedd 6-kor: Csattan a csók. (Operette ujdonság. Kolbayval, Mendével, Lászlóval, Ihással. Sorozatszám: 160.)
Kedd háromnegyed 9-kor: Fecskefészkek. (Operette ujdonság. Kolbayval, Lászlóval, Ihással. Bérletszűnetben. Sorozatszám: 161.)

A színházi iroda hírei

Templom egere. Szerdán este lesz Fodor László új darabjának a Templom egerének premiérje. Ritka érdeklődés nyilvánul meg ez iránt a premiér iránt, mert annak a hangos sikernek, a mit a Templom egere Budapesten a Vigaszínházban aratott, a híre természetesen ide is eljutott. A Templom egere főszerepeit Táray Ferenc, Marsi Gizzi, Székelyhidyi Adrienne, Hoykó Ferenc, Tóth Elek, Mihályfy László fogja játszani. A Templom egere premiéréjére szóló jegyeket vasárnap reggel 9 órakor kezdi árusítani a pénztár.

9 előadás a karácsonyi ünnepeken. A karácsonyi ünnepek alkalmával összesen 9 előadást rendez a magyar színház: Vasárnap félhárom órakor Szentgyörgyi Istvánnal a címszerepben olcsó helyárakkal a Peleskei notáriust adják, 6 órakor pedig az ideai évad ériási sikerű ujdonságát, az Édenkert-et. Vasárnap este háromnegyedkilenckor a leghíresebb és legszebb operette, a Gerolsteini nagyhercegnő kerül színre Kolbay Istvánval, Mendé Klárral, László Andorral, Ihász Aladárral, Réthelyivel, Leőveyvel. Hétfőn délután 3 órakor az Akácziavirág című operettet adják olcsó helyárakkal, este 6 órakor a Szombatesti hölgy-et, a címszerepben Poór Lillivel s este háromnegyedkilenckor a Mesék az irógépről című operette-ujdonságát. Kedden 3 órakor Broadway kerül színre olcsó helyárakkal Poór Lillivel, Janovics Jenővel, Táray Ferencel, 6 óra Csattan a csók, s háromnegyedkilencre a Fecskefészkek című operette-ujdonság van műsorra tűzve. Mind a kilenc előadásra előre megváltathók a jegyek.

A Carmen Mozgó karácsonyi műsora:

Dec. 25-én d. u. 3-kor: Elrabolt királyfi. Ifjúsági előadás.
Dec. 25-én d. u. 5, 7 és 9 órakor: Café Electric.

1 öll tüzifa 950 L

II. oszt. hasábos 4 m³ tüzelésre kitűnően alkalmas. Házhoz szállítva. II. oszt. bükki és tölgy felaprítva, házhoz szállítva 100 kg.-ként 79 lei. — I. oszt. bükki hasáb és hántottfa úgy aprított, mint éles tételekben a legolcsóbb napi árban kapható Krausz Viktor, Str. Chinteu 1-3. — Telef. 423

Dec. 26-án d. e. fél 11-kor kettős műsor: Matiné. Mackó ur utazásai, Sebők Zsigmond regénye filmen. — „Rabszolgakirálynő“, hatalmas bibliai tárgyú film.
Dec. 26-án d. u. 3, 5, 7 és 9 órai kezdettel: Café Electric.

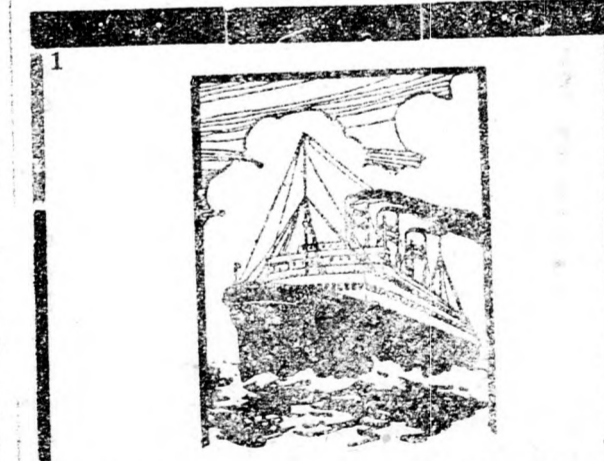
Legjobb a **Béldi-finomító**
Puhít, fehérit, finomít. — Kapható mindenütt.
Főraktár:
EMKE-drogueria
Cluj (Kolozsvár)

JAKOBS vidám regénye:

NYOMON

Ára 25 L. Az Uj Kelet könyvosztályában

Ingyen adunk új kalap, átalakítás és formálás után is Amitté bélyegeket. — Szenzáció karácsonyi olesóságok csakis az „IDEAL“ női kalapüzletben Cluj Calea Regele Ferdinand (v. Wesselényi-u. 38. Formálások és átalakítások a legbiztonságosabban és gyári árban készülnek

Délamerika Argentina, Brazília, Uruguay, Chile és Peru
Keletindia Columbia, Venezuela, Cuba, Mexico felé
a Hamburg—Amerika Linie modern oceángőzseivel. Minden héten indul Hamburgból. Felvilágosításokat és prospektust készséggel ad a

Hamburg - Amerika Linie
S. A. R.
Igazgatósg: L. H. LAZAROVITZ,
Bucuresti, Calea Grivitei 183.
Cluj, Calea Regele Ferdinand 69.

Fiuk! Leányok! Karácsonyra könyvet még ma rendelni Lepage-nál Kvar

Diszkötésben:

- Andersen legszebb meséi 156
- Apor-Nagy: Hogyan készül? 2. kiadás 245
- Barfu: Az elefántok országában 163
- Benedek Elek: Magyar Mese és mondavilág. 10 kötetes viadás. Diszkötésben, kötetje 190
- Kék mesekönyv 286
- Arany mesekönyv 286
- Buchan: A fekete császár 170
- Burnett: A tükös kert 218
- Endrődi S.: Játéki órák. Verseskötet .. 68
- Ewald: Állatok, kövek, virágok (Kis mesék) 89
- Ezeregyé szaka legszebb meséi 136
- Farady: A gyertya természetrajza 68
- Faylue: A Szőly-lányok 163
- Kis mesekönyv 143
- Forgó baci: (Ágai Adolf) Rontó Pál vilselt dolgai 150
- Anatolo France: Gyöngyike 82
- Gaál Mózes: A legkisebb leány 163
- Három kegyeres pajtás 82
- Nótás Katica 136
- Goulding: Floridai balandhősök 180
- Gyulai Pál: Apróbb gyermekmesék 143
- Hansen: Az aranyfolyó országa 89
- Kipling: Történetek az őserdőből 48
- Kosáryné Réz Lola: Harafélé 48
- Kunos: Adakale mesehertje 170
- Nipponország napos kertje 190
- D. Lengyel Laura: Vera naplója 136
- Rolandné 190

Vidékre postán utánvétellel küldi **LEPAGE**
Cluj—Kolozsvár. Még ma rendeljen, mert később nagy a torlódás

Mindenütt kaphatók:

URSUS-Extra világos és HEILIGS dupla malata
kolozsvári sörkülönlegességek
URSUS-CZELL söröződe
Kolozsvár (Monostor)

Orth. Chevra Kadischa, Targumures 54—1927.

Felhívás

Egyesületünk folyó hó 17-én megtartott közgyűlése, a helyi zsidó közületek kezdeményezése folytán egyhangulag elhatározta, hogy a sanraieni-i (Marosszentkirály) zsidó temető kezelését és gondozását átveszi.
Felhívjuk azon hittestvéreinket, akik a régi sanraieni-i Chevra Kadisa tagjainak tartják magukat, vagy tagjaivá óhajtanak lenni, hogy tagsági jogosultságuk igazolása céljából, akár írásban is, irodánkban (Targumures Str. Gen. Grigorescu 4.) jelentkezni sziveskedjenek.
Minden, a sanraieni-i temetőt érintő ügy kizárólag irodánkban intézhető el.
Targumures, 1927. december 18.
Friedmann Ferenc jegyző Gábel Sándor elnök

Primária Municipiului Cluj.

Nr. 23336—1927.

Publicațiune.

Municipiul Cluj publ cã concurs a doua ora pent u confecționarea imprimatei necesare munic piului pentru anul 1928.
Ofertele închise și sigila e să vor inainta in ședința Delegațiunei Permanente in ziua de 29 Dec a. c. la ora 12 a. m. in sala de ședința a Primăriei.
Condițiunile generale sunt cele publicate cu hotărârea Nr. 20806—1927 și să pot vedea la Serviciul financiar al municipiului (Str. Cogălniceanu Nr. 4. etaj I. cam. 3) in toate z lele de lucru.
Cluj, la 16 Decemvrie 1927.
Primăria Municipiului Cluj.

Apróhirdetések

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állást keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelítség leveleket csak úgy továbbítunk ha portóbélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150.

Utazók! Berkovicsné
ארמ. כשר
vendéglője - megnagyobbítva
Oradea, Str. Nic. Iorga 19
(Zöldfa-u.) Mérsékelt árak. Kitűnő házikonyha

T. Hölgyek!

Modern bubí transformációk, Postiche frizek felelősség mellett a legolcsóbban és legelkiesmeretesebben nálam szerezhettek be Tartós villanyos ondolálás, amelynek tartósságáért 6—7 hónapig felelek. Párisból kitüntetve hajfestéseti téren. Minden színben, fejsmerhetetlenül, Párisi hennével, csak MUSSA Gyulánál kapható, Str. Memorandului 10. Estélyi és színes parókák kölcsönzése.

Visznteladók, háziasszonyok figyelmébe!
Oradeai ארמ. כשר libahuscsarnok ajánl libazsirt, hájat, füstölthust a legolcsóbb napi árban.
Bernát Bertalan, Oradea
T. Vladimirescu 26.

Belvárosban lakó fiatalember lakótársat keres. Cim a kiadóban.

URAKI!
Kalaptisztitás, festés, alakítás és vasalás **FEHÉR** kalapüzem Cluj Str. Memorandului, (volt Unió-u.) 21.

Belvárosban lakó fiatalember lakótársat keres. Cim a kiadóban.

Perzsaszőnyegek
Készít művészi selyemalakot, művirágokat, lámpaernyőt, divat- és teababát, párnamentirozást, terítőket, függönyöket tervezését és összeállítását, kelim és gobelinnek készítését
Állandó iparművészeti tanfolyam

Télen a száj és a garat desinfiálására gyermekeknek és felnőtteknek használjuk a kellemes ízű **Eggomint** tablettákat.
Kapható minden gyógyszertárban és drogueriában.
Köser füstölést olesón elvállalok, Rudolf-ut 20. szám

Művészi blondel képkeretek

Keretek javítását, mindenféle aranyozásokat szakszerűen készít Somlyai, Cluj, Str. Iuliu Maniu 7. sz.